

PSO ER skiepavimo COVID-19 pandemijos sąlygomis gairių apžvalga.

Vytautas Usonis, VU MF KMI Vaikų ligų klinika. 2020-04-02

Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) Europos Regioninis biuras parengė ir 2020 metų kovo 20d. paskelbė [imunizacijos paslaugų gaires](#) COVID-19 pandemijos metu PSO Europos regione. Žemiau pateikiami pagrindiniai šių gairių teiginiai.

Kovo 19 dienos duomenimis, COVID-19 patvirtinta [51 iš 53 PSO Europos](#) regiono šalyje. Visose šalyse pradėtos priemonės viruso plitimui stabdyti, sumažinti protrūkio poveikį sveikatos sistemos resursams. Planuojant šias priemones, būtina atsižvelgti į tai, kad skiepavimai būtų išsaugoti. Bet kokie skiepavimo sutrikimai, net trumpalaikiai, gali sąlygoti imlių individų skaičiaus didėjimą ir tuo didinti vakcinomis kontroliuojamų ligų protrūkius. Sprendimai apie skiepavimų paslaugas turi būti priimami [vertinant COVID-19 situaciją](#).

Europos šalių sveikatos apsaugos ir skiepavimų sistemos yra labai skirtingos. Itin svarbu išlaikyti visuomenės pasitikėjimą sveikatos apsaugos sistema ir skiepavimų sistema. Pateikiami tokie siūlymai skiepavimų programoms:

a. Mažinti ekspoziciją COVID-19

- Naudoti turimas komunikavimo priemones bendravimui skiepavimų vizitų paskyrimo, nepageidaujamų povakcininių reiškinių registravimo klausimais;
- Derinti skiepavimo vizitus su sveiko vaiko apžiūrų vizitais.

b. Administracinė kontrolė:

- Apmokyti personalą COVID-19 prevencijos atliekant skiepavimus;
- Svarstyti mobilių skiepavimo postų galimybę, siekiant pagerinti skiepavimų prieinamumą ir mažinti infekcijos riziką;
- Informuoti tėvus/globėjus, atvedančius vaikus skiepavimams apie COVID-19 prevencijos priemones (respiratoriai, higiena, socialinė distancija).

c. Aplinkos ir inžinierinė kontrolė:

- Skiepyti tam skirtose skiepavimo klinikose atskiruose, tam skirtuose kambariuose;
- Užtikrinti laukimo kambarių ventiliaciją, socialinę distanciją.

d. Standartinės profilaktikos priemonės

- Užtikrinti rankų higienos procedūras, naudoti apsaugos priemones, atliekų tvarkymą, valymą, dezinfekciją, kaip tai numato sveikatos apsaugos ministerijos gairės, adaptuotos COVID-19 sąlygomis;
- Sveikatos profesionalai turi gauti visas numatomas vakcinas.

e. Vakcinų tiekimas

f. Nepageidaujamų povakcininių reiškinių registravimas

Rekomenduojami tokie skiepavimo COVID-19 pandemijos metu principai:

- a. Atliekant skiepavimus būtina laikytis COVID-19 infekcijos prevencijos gairių;
- b. Teikti pirmenybę pirminio skiepavimo serijoms, ypač – tymų-raudonukės- ar poliomieliito komponentus turinčias vakcinas;
- c. Vengti masinio skiepavimo kampanijų;
- d. Naujagimius skiepyti gimdymo namuose pagal Nacionalinį skiepavimų kalendorių;
- e. Pneumokoko-ar sezoninio gripo vakcinas pirmiausia skiepyti pažeidžiamiesiems asmenims;
- f. Atidėti naujų vakcinų įtraukimą į Nacionalinį skiepavimų kalendorių;
- g. Aiškiai komunikuoti visuomenei, sveikatos apsaugos profesionalams skiepavimų COVID-19 pandemijos sąlygomis svarbą ir naudą.

Nurodomi skirtingi algoritmai, priklausomai nuo vakcinomis valdomų ligų ir COVID-19 paplitimo. Pažymėtina, kad priklausomai nuo COVID-19 išplitimo, rekomenduojamos skirtingos skiepavimo taktikos, tačiau svarbu pabrėžti, kad net esant didžiausiai COVID-19 išplitimo rizikai, ligai plintant visuomenėje, skiepavimai tęsiami taikant specialias priemones.